

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>Millise riigi õigust kohaldada? Millise riigi õigust kohaldada?

Ungari

1 Kehtivate õigusnormide allikad

1.1 Riigi õigusnormid

Kohaldatava õiguse küsimusi reguleerib 2017. aasta XXVIII seadus rahvusvahelise eraõiguse kohta („2017. aasta XXVIII seadus“). See kehtib siiski ainult juhul, kui ükski Euroopa Liidu õigusakt või rahvusvaheline leping ei sisalda asjaomast kohaldatavat õigust käsitlevaid sätteid.

1.2 Mitmepoolsed rahvusvahelised konventsioonid

Teavet selle kohta saab eelkõige [Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi](#) veebilehelt.

1.3 Peamised kahepoolsed konventsioonid

- [Ungari ja Tšehhoslovakkia vaheline leping õigusabi osutamise kohta](#)
- [Ungari ja Jugoslaavia vaheline leping õigusabi osutamise kohta](#)
- [Ungari ja Rumeenia vaheline leping õigusabi osutamise kohta](#)

2 Kollisiooninormide rakendamine

2.1 Kohtuniku kohustus kohaldada kollisiooninorme omal algatusel

Jah.

2.2 Tagasisaade ja edasiviide

Kui kohaldada tuleb välisriigi õigust, kohaldatakse asjaomase küsimuse suhtes otsekohaldatava konkreetse välisriigi õiguse materiaaõiguse norme. Kui kohaldatav välisriigi õigus määratakse kodakondsuse alusel ja välisriigi õigusnormid näevad ette Ungari õiguse kohaldamise, kohaldatakse Ungari materiaaõigust, ent kui välisriigi õigus näeb ette kolmanda riigi õiguse kohaldamise, kohaldatakse selle kolmanda riigi materiaaõigust.

2.3 Kohaldatava õiguse muutumine

Kohaldatavat õigust määravate tegurite muutumine mõjutab enne muutumist kohaldatud õiguse kohaselt õiguspäraselt tekkinud õigussuhteid üksnes juhul, kui 2017. aasta XXVIII seadusega on nii sõnaselgelt ette nähtud.

2.4 Kollisiooninormide tavapärase kohaldamise erandid

2017. aasta XXVIII seaduse kohaselt kohaldatava välisriigi õiguse kohaldamine on Ungari avaliku korraga vastuolus ja seda ei tohi seega kohaldada, kui asjaomasel juhul kaasneks sellega Ungari õigussüsteemi põhiväärtuste ja põhiseaduslike põhimõtete ilmne ja raske rikkumine. Kui avaliku korra rikkumist ei ole muul viisil võimalik vältida, kohaldatakse kõrvale jäetud välisriigi õigusnormi asemel Ungari õiguse sätteid.

Olenemata asjaomast küsimust reguleerivast õigusest tuleb kohaldada Ungari õiguse sätteid, mille esimene olemus tuleneb selgelt nende sisust ja eesmärgist (imperatiivsed sätted). Muude riikide õiguse imperatiivseid sätteid võib arvesse võtta üksnes juhul, kui need on Ungari õigusnormidega tihedalt seotud ja asjaolude hindamisel määravad.

2.5 Välisriigi õiguse tõendamine

Kohus teeb välisriigi õiguse sisu kindlaks omal algatusel ja kõiki vajalikke vahendeid kasutades. Ta võib esitada välisriigi asutustele rahvusvahelise kokkuleppe alusel päringu ning võtta arvesse poolte esitatud tõendeid või eksperdiarvamusi. Ta võib sel eesmärgil konsulteerida ka justiitsministriga. Kui välisriigi õiguse sisu ei ole võimalik mõistliku aja jooksul kindlaks teha, kohaldatakse Ungari õigust. Kui asjaomase küsimuse asjaolude üle ei saa otsustada Ungari õiguse põhjal, kohaldatakse kohaldatava õigusega kõige tugevamalt seotud välisriigi õigust. Justiitsminister väljastab välisriigis kasutamiseks tõendeid Ungari õiguse ja kohtupraktika kohta.

3 Kollisiooninormid

3.1 Lepingulised kohustused ja õigusaktid

2017. aasta XXVIII seadust kohaldatakse õigussuhteile, mis ei kuulu [määruse \(EÜ\) nr 593/2008 \(Rooma I määrus\)](#) kohaldamisalasse.

Lepingute kohaldatakse õigust, mille pooled on valinud kogu lepingu või selle osa jaoks. Kui kohaldatavat õigust ei ole sõnaselgelt valitud, peab see selgesti tulenema lepingu sätetest või juhtumi asjaoludest. Kohaldatav õigus tuleb valida kohtu poolt esimesel kohtuistungil määratud tähtaja jooksul. Pooled võivad kokku leppida, et lepingu suhtes kohaldatakse muud õigust kui varem. See ei mõjuta lepingu kehtivust vormilist kehtivust reguleeriva õiguse tähenduses.

Kui leping on seotud ainult ühe riigi õigusega, ei saa õiguse valik piirata selle riigi nende õigusnormide kohaldamist, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda.

Kui kohaldatavat õigust ei ole valitud, kohaldatakse selle riigi õigust, millega asjaomaste lepingulise suhte põhielemendid on kõige tihedamalt seotud. Lepingu või lepingutingimuse olemasolu ja kehtivus määratakse selle õiguse alusel, mis kehtiks lepingu või lepingutingimuse suhtes 2017. aasta XXVIII seaduse alusel, kui leping või lepingutingimus kehtiks.

Sellise lepingu suhtes, mille esemeks on kinnisasjaõigus või õigus kasutada kinnisasja, kohaldatakse kinnisasja asukohariigi õiguses sätestatud vorminõudeid, kui need nõuded kehtivad olenemata lepingu sõlmimisest riigist ja olenemata lepingut reguleerivast õigusest ning neist nõuetest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda.

Lepinguid käsitlevaid norme kohaldatakse vajalike muudatustega ühepoolsete avalduste suhtes.

3.2 Lepinguvälised kohustused

2017. aasta XXVIII seadust kohaldatakse õigussuhteile, mis ei kuulu [määruse \(EÜ\) nr 864/2007 \(Rooma II määrus\)](#) kohaldamisalasse. Hüvitist nõudev isik võib kohtu poolt esimesel kohtuistungil määratud tähtaja jooksul valida kohaldatava õiguse Rooma II määruse artikli 7 kohaselt.

Lepinguvälise õiguslike kohustuste suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, mille territooriumil kohustuse aluseks oleva õigusliku asjaolu tagajärg ilmnes. Kui õigussuhteks oleva võlausaldaaja ja võlgniku harilik viibimiskoht või registrijärgne asukoht on kohustuse aluseks oleva õigusliku asjaolu tagajärje ilmnemise ajal samas riigis, kohaldatakse selle riigi õigust. Kui lepinguväline suhe on tihedalt seotud mõne muu õigussuhtega, mis oli poolte vahel juba sõlmitud, kohaldatakse eelmist õigussuhet reguleerivat õigust ka lepinguvälisele suhtele.

Pärast lepinguvälise kohustuse tekkimist võivad pooled valida seda reguleeriva õiguse. Kui kohaldatavat õigust ei ole sõnaselgelt valitud, peab see selgesti tulenema juhtumi asjaoludest. Kohaldatavat õigust saab valida kohtu poolt esimesel kohtuistungil määratud tähtaja jooksul. Kui õigussuhe on seotud ainult ühe riigi õigusega, ei saa õiguse valik piirata selle riigi nende õigusnormide kohaldamist, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda.

3.3 Isiku õiguslik seisund ja perekonnaseisuga seotud aspektid (nimi, elukoht, teovõime)

Isiku õigus- ja teovõime ning isiklikud õigused tuleb kindlaks teha vastavalt tema isiku suhtes kohaldatavale õigusele. Isiku suhtes kohaldatakse tema kodakondsusriigi õigust. Kui isikul on mitu kodakondsust ja üks neist on Ungari kodakondsus, kohaldatakse selle isiku suhtes Ungari õigust, kui isikul ei ole teise kodakondsusega tihedamat seost. Kui isikul on mitu kodakondsust ja ükski neist ei ole Ungari kodakondsus, kohaldatakse selle isiku suhtes selle riigi õigust, millega tal on kohtuasja peamisi asjaolusid arvesse võttes kõige tugevamad sidemed. Kui isikul on mitu kodakondsust ja ükski neist ei ole Ungari kodakondsus ning tal on kodakondsusriikidega võrdsed sidemed või kui isiku kodakondsust ei ole võimalik kindlaks teha või kui isik on kodakondsuseta, kohaldatakse selle isiku suhtes tema hariliku viibimiskohariigi õigust. Kui isiku suhtes kohaldatavat õigust ei ole võimalik välja selgitada, kohaldatakse Ungari õigust. Ungaris pagulasseisundis olevate või Ungarisse vastu võetud isikute õigus- ja teovõime ning isikuõiguste suhtes kohaldatakse Ungari õigust.

Isiku nime suhtes kohaldatakse isiku suhtes kohaldatavat õigust või tema taotlusel Ungari õigust. Kui isikul on mitu kodakondsust, võib ta oma perekonnanime suhtes kohaldamiseks valida oma mis tahes kodakondsusriigi õiguse. Abielujärgse nimega seoses saab poolte ühisel taotlusel valida kummagi abikaasa kodakondsusriigi õiguse või Ungari õiguse. Sellise taotluse puudumisel kohaldatakse abikaasade isiklike suhete suhtes kohaldatavat õigust. Abielulahutuse või abielu tühistamise korral kohaldatakse perenime suhtes selle riigi õigust, mille alusel abielujärgne nimi registreeriti. Ungari kodaniku sünni- ja abielujärgset nime, mis on nõuetekohaselt registreeritud teise riigi õiguse alusel, tuleb Ungaris tunnustada, kui asjaomane Ungari kodanik või tema abikaasa on ka teise riigi kodanik või kui asjaomase Ungari kodaniku harilik viibimiskoht on selles riigis. Ungari avaliku korraga vastuolus olevaid nimesid ei saa ametlikult tunnustada.

Isikut, kes on tema isiku suhtes kohaldatava õiguse kohaselt teovõimetu või piiratud teovõimega, tuleb pidada teovõimeliseks Ungaris sõlmitud ja täidetavate mitmesuguste vähese tähtsusega igapäevaste lepingute puhul, kui ta oleks Ungari õiguse kohaselt teovõimeline. Isikut, kes on tema isiku suhtes kohaldatava õiguse kohaselt teovõimetu või piiratud teovõimega, kuid kes oleks Ungari õiguse kohaselt teovõimeline, tuleb pidada teovõimeliseks ka muude majandustehingute puhul, kui nende tehingute õiguslikud tagajärjed ilmnevad Ungaris.

Piiratud teovõimega isiku asjaajamisel esindamise küsimustes või ajutise eestkoste suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, mille kohus esindaja või eestkostja määrab.

Isiku surnuks või kadunuks tunnistamise või tema surma registreerimise suhtes kohaldatakse kadunud isiku suhtes kohaldatavat õigust. Kui kadunud isiku suhtes ei ole kohaldatav Ungari õigus, kohaldatakse Ungari õigust siis, kui kaalul on Ungari õiguslik huvi.

Isiku harilik viibimiskoht on koht, kus asub tema elu tegelik kese, mis selgitatakse välja asjaomase õigussuhte kõigi asjaolude põhjal. Isiku elu tegelik keskme kindlakstegemisel võetakse arvesse ka asjaomase isiku kavatsuste viitavaid asjaolusid. Alaline elukoht on koht, kus isik elab alaliselt või kavatsusega sinna alaliselt elama jääda.

Juriidilise isiku või juriidilise isiku staatuse üksuse suhtes kohaldatakse tema registrijärgse asukoha riigi õigust. Kui juriidiline isik on registreeritud mitmes riigis või ei ole registreerimine vastavalt tema põhikirjas nimetatud registrijärgse asukoha riigi õigusele nõutav, kohaldatakse tema isiku suhtes registrijärgse asukoha riigi õigust. Kui juriidilise isiku põhikirjas ei ole registrijärgset asukohta nimetatud või tal on mitu registrijärgset asukohta ja ta ei ole ühegi riigi õiguse kohaselt registreeritud, kohaldatakse tema isiku suhtes tema juhatuse peamise asukoha riigi õigust. Juriidilise isiku või juriidilise isiku staatuse üksuse õiguslik staatus tuleb kindlaks teha tema isiku suhtes kohaldatava õiguse alusel.

3.4 Vanema ja lapse õigussuhe, sealhulgas lapsendamine

3.4.1 Vanema ja lapse õigussuhe

Isaduse või emaduse tuvastamise või isaduse vaidlustamise küsimustes kohaldatakse selle riigi õigust, mida kohaldati lapse isiku suhtes tema sünni ajal. Isaduse omaksvõtt peab toimuma vastavalt isaduse omaksvõtmise ajal lapse isiku suhtes kohaldatavale õigusele, samal ajal kui eostatud, kuid veel sündimata lapse omaksvõtt peab toimuma vastavalt õigusele, mida kohaldatakse lapse ema isiku suhtes omaksvõtu ajal. Omaksvõttu ei saa arvata ametlikult kehtetuks, kui see on ametlikult kehtiv kas vastavalt Ungari õigusele või omaksvõtu ajal ja kohas kehtinud õigusele. Kui lapse sünnitunnistusel puudub kohaldatava õiguse kohaselt kanne isa kohta, kohaldatakse juhtumiga tihedalt seotud muu riigi õigust, kui see tähendab lapse jaoks soodsamat kohtlemist.

3.4.2 Adopteerimine

Lapsendamine kehtib üksnes juhul, kui selle tingimused on täidetud nii lapsendaja kui ka lapsendatava isiku suhtes lapsendamise ajal kohaldatava õiguse alusel. Lapsendamise ja lapsendamise tühistamise õiguslike tagajärgede ja lapsendamise tühistamise suhtes kohaldatakse lapsendamise või lapsendamise tühistamise ajal lapsendaja isiku suhtes kohaldatavat õigust.

Kui lapsendajad on omavahel abielus, kohaldatakse lapsendamise ja lapsendamise tühistamise õiguslike tagajärgede ja lapsendamise tühistamise suhtes:

- a) lapsendamise või lapsendamise tühistamise ajal abikaasade ühise kodakondsusriigi õigust või selle puudumisel
- b) lapsendamise või lapsendamise tühistamise ajal abikaasade ühise elukohariigi õigust või selle puudumisel
- c) juhtumiga tegeleva kohtu asukohariigi õigust.

3.5 Abielu, kooselu, partnerlus, lahusus, lahuselu, ülalpidamiskohustus

3.5.1 Abielu

Abielu kehtib üksnes juhul, kui see vastab sisuliste eelduste poolest abielu sõlmimise ajal kummagi abikaasa isiku suhtes kohaldatavale õigusele. Abielu kehtivusega seotud vorminõuetele kohaldatakse abielu sõlmimise ajal ja kohas kehtivat õigust. Abielu sõlmimist ja kehtivust käsitlevaid norme kohaldatakse vajalike muudatustega abielu olemasolu või puudumise kindlakstegemiseks. Ungaris ei saa abielu sõlmida, kui Ungari õiguse kohaselt esinevad abielu sõlmimiseks ületamatud takistused.

3.5.2 Kooselu ja partnerlus

Abielu käsitlevaid õigusnorme kohaldatakse registreeritud partnerluse sõlmimise ja kehtivuse ning selle õiguslike tagajärgede (mis ei hõlma perekonnanimesid) suhtes järgmiste eranditega.

Registreeritud partnerluse sõlmimisele ja kehtivusele ei ole takistuseks, kui tulevase registreeritud partneri isiku suhtes kohaldatav õigus ei tunnusta samasoolisi registreeritud partnerlusi, tingimusel et:

- a) välisriigi kodanikust tulevane registreeritud partner tõendab, et tema isiku suhtes kohaldatava õiguse kohaselt ei oleks abielu sõlmimisele takistusi, ning
- b) vähemalt üks tulevastest registreeritud partneritest on Ungari kodanik või Ungari on tema harilik viibimiskoht. Sel juhul kohaldatakse registreeritud partnerluse õiguslike tagajärgede suhtes Ungari õigust.

Registreeritud partnerluse lõpetamise suhtes kohaldatakse:

- a) selle riigi õigust, kus on registreeritud partnerite harilik viibimiskoht registreeritud partnerluse lõpetamise hagi või avalduse esitamise ajal, või selle puudumisel

b) selle riigi õigust, kus oli registreeritud partnerite viimane harilik viibimiskoht kuni üks aasta enne hagi või avalduse esitamist, tingimusel et üks registreeritud partner elab hagi või avalduse esitamise ajal ikka veel selles riigis, või selle puudumisel

c) selle riigi õigust, mille kodanikud registreeritud partnerid olid hagi või avalduse esitamise ajal.

Kui kohaldatavat õigust ei ole võimalik eeltoodu põhjal määrata, kohaldatakse juhtumit menetleva kohtu asukohariigi õigust.

Mitteabielulise kooselu sõlmimise, lõpetamise ja selle õiguslike tagajärgede suhtes kohaldatakse kooselupartnerite ühise kodakondsusriigi õigust. Kui kooselupartnerid on erineva kodakondsusega, kohaldatakse kooselupartnerite hariliku viibimiskohariigi õigust või selle puudumisel viimase ühise hariliku viibimiskohariigi õigust. Kui kooselupartnerite ühist harilikku viibimiskohta ei ole võimalik kindlaks teha, kohaldatakse juhtumit menetleva kohtu asukohariigi õigust. Kooselupartnerid võivad ise valida oma varasuhte kohaldatava õiguse.

3.5.3 Lahutus ja lahusel

Kohaldatav õigusakt on [määrus \(EL\) nr 1259/2010 \(Rooma III määrus\)](#). Abikaasad võivad valida kohaldatava õiguse vastavalt määruse artiklitele 5–7 kohtu poolt esimesel kohtuistungil kehtestatud tähtaja jooksul.

3.5.4 Ülalpidamiskohustus

Selles küsimuses kohaldatakse [ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitlevat 23. novembri 2007. aasta Haagi protokoll](#)i.

3.6 Abieluvara

Abieluvarasuhte puhul kohaldatakse selle riigi õigust, mille kodanikud mõlemad abikaasad kohtuotsuse tegemise ajal on. Kui abikaasad on kohtuotsuse tegemise ajal eri kodakondsusega, kohaldatakse abikaasade ühise hariliku viibimiskohariigi õigust või selle puudumisel viimase ühise hariliku viibimiskohariigi õigust. Kui abikaasadel ei olnud ühist harilikku viibimiskohta, kohaldatakse juhtumit menetleva kohtu asukohariigi õigust.

Abikaasad võivad valida abieluvara suhtes kohaldatava õiguse järgmistest seast:

- a) lepingu sõlmimise ajal ühe abikaasa kodakondsusriigi õigus,
- b) lepingu sõlmimise ajal ühe abikaasa hariliku viibimiskohariigi õigus või
- c) juhtumit menetleva kohtu asukohariigi õigus.

Õigust saavad ise valida ka tulevased abikaasad. Kohaldatavat õigust saab valida kohtu poolt esimesel kohtuistungil määratud tähtaja jooksul. Kui abikaasad ei lepi kokku teisiti, on abieluvara suhtes kohaldatava õiguse valikul üksnes edasiulatuv õiguslik mõju.

Abieluvaraleping on ametlikult kehtiv ka juhul, kui see vastab lepingu sõlmimise riigi õigusele.

3.7 Testamendid ja pärimine

17. augustil 2015 või hiljem surnud isikute suhtes kohaldatakse [määrust \(EL\) nr 650/2012](#).

3.8 Kinnisvara

Vara omandiõiguse ja muude asjaõiguste, sealhulgas pandiõiguse ja valduse suhtes kohaldatakse vara asukohariigi õigust.

3.9 Maksejõuetus

Kohaldatav õigus määratakse [määruse \(EL\) 2015/848](#) artiklite 7–17 kohaselt.

Viimati uuendatud: 15/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.